

94. ZIMNÍ PŘECHOD BRD 2002

Pro mnohé začíná přechod před východem slunce

Všemu předchází kontrola zařízení, příprava proviantu, naložení všech možných pomůcek a strašně brzké vstávání. Těsně po šesté dorazila malá kolona aut 17. střediska Athabaska s polní kuchyní. Jejich cílem bylo co nejrychleji postavit hangár a uvést do provozu polní kuchyň pro uspokojování našich žaludků. Dělají to od „nepaměti“ a tradičně dobře. Letos se po stranách stanu vedle pravidelného knižního pultu TDC vedeným V. Noskem - Windym vešel ještě stánek Junu s nabídkou drobné výstroje. Od osmé se zde začali objevovat stavitelé „atrakcí“ a pro zábavu, i poučení. Vyrostla zde lanová lávka vybudovaná Čočkinem z 25. střediska Vatra, U plůtku vyrostla šňůra s vyvěšenými testíky na znalosti o Brdech a dvě tabla s větvíčkami dřevin vytvořené br. B. Strauchem - Grizzlym. Skauti a skautky Prahy 7 ze střediska 56. Hiawatha z Prahy 5 rozbili svůj stánek nedaleko s několika atrakcemi se sbíráním lístků, opičí dráhou a plánovanou ukázkou historického šermu na louce za hangárem, z nichž nejtěžší byla asi střelba z luku. O kus dál byl skauty 52 odd. z Prahy 1 ze 12. střediska Mustang postaven ekologický kuželník z PET lahví. Hned u křižovatky stál nevelký stolek s lákadly vytvořenými z kůže skauty z Mníšku. Ve stavebním mumraji se motali dva, kteří museli být u všeho, M. Žák-Hroch takto výchovný zpravodaj PRJ a Gog se svým zápisníkem za Kmenové noviny OS. Ještě v 9,30 se zde motali pouze stavitelé atrakcí.

Kolik se nás sešlo

V 9.50 se objevily první skupinky. Jako první 85. oddíl Bílý Albatros ze 116. střediska z Prahy 7, za nimi v krátkém závěsu 52. oddíl ze 12. stř. Mustang z Prahy 1. Za nimi po chvíli velký houf skautů a skautek všeho věku z Čelákovic. Po desáté hodině se valili houfky ze všech stran. Byly špatně identifikovatelné protože zimní oblečení bránilo přečíst jejich domovenky. Od Skalky přes křižovatku procházeli (jako téměř každoročně) turističtí dálkoplazi překonávající vzdálenost 30 nebo dokonce 50 km dlouhé trasy. Křižovatka a přilehlé plochy se začaly zaplňovat. Po dvanácté, jednoduchým odpočítáváním jednotlivých houfců, čítal již skautský národ nejméně 1000 duší všech věkových kategorií. Světlušky a vlčata tvořily se svými vůdci a vůdkyněmi asi třetinu, totéž skauti se skautkami. Roverů a rengers bylo asi 15 procent. Zbylých 20 procent tvořili starší a nejstarší. Kolem jedné hodiny počet účastníků vrcholil, bylo nás zde určitě více než 1200 z nejméně 60 až 80 jednotek, několik i přespolních. Z Městce Králové zde zapomněli své vlče, ale srdnatě se přihlásilo v centru dění u hangáru, a protože znalo telefon domů (díky těm zatracovaným mobilům) vše dopadlo dobře.

Počasí a nálada

Počasí bylo naprosto netypické, nikde ani známka po sněhu jen pěkné kaluže a mnoho bláta. Nízké mraky sice strašily ale vydržely, nezapršelo. U nás v klubu říkáme takovému počasí pravé skautské, prší jen když jsme v dopravních prostředcích nebo pod střechem. Před polednem sluníčko sice stydlivě, ale přeci jen vykouklo. S náladou to bylo o mnoho lepší než s počasím. Čím mladší účastníci, tím více elánu. Např. u lanové lávky dokázali ti nejmenší stát

dvacetimístnou frontu a po slezení se do ní postavit desetkrát, později i mnohokrát více, prostě nepočítaně. Před druhou hodinou jsme museli odmontovat nástupní popruh, abychom ji mohli vůbec rozebrat.

„A budete tu příště?“

Těmito slovy skončil pokus o poslední přechod přes lanovou lávku. Těsně před druhou hodinou, když byla odvázána kotevní a jistící lana, skončil pokus jednoho asi sedmiletého vlčete přelézt si lávku. Na náš dotaz proč nepřišel dříve, odpověděl: „Musel jsem přece vyměňovat lístečky“ Několik desítek pamětních lístků v jeho ruce potvrdovalo jeho úspěšnost. Lístků se na letošním přechodu sešlo ke stovce. Nevím, zda se někomu podařilo sesbírat všechny, asi těžko. Nejvíce bylo jednoduchých, neumělých, černobílých kreseb, některé byly i vybarvené, podstatně méně bylo vyrobených počítačovou grafikou. A to je dobře, to svědčí o tom že, přechod není pouze turistickým výkonem, ale že se jím žije v klubovnách, při jejich tvorbě i při jejich třídění a výrobě koláží, aby ještě posloužily nějakou dobu jako trofej k výzdobě kluboven nebo v kronikách. Hezká tradice, Co tedy tradice je? Podle této praxe je to to, co se neopouští, k čemu se stále všichni hlásíme, a z čeho máme radost.

Vrcholová kniha

O vrcholovou knihu a pamětní razítko se nedaleko hangáru postaral P. Husník-Kennedy. Nahlédnutím do jejich stránek zjistíme, že mezi nejstarší účastníky patří L. Prášek-Kruřas, dlouhodobý organizátor přechodů. Přiznal se, že chyběl pouze na prvním v roce 1968, tomu se říká výdrž. Mezi tu skupinu pamětníků, kteří se přišli podívat, patřil br. V. Obadálek-Bohr, předseda PRJ, tajemník T. Szennai, tajemník této rady, členové Honza Pelikán, P. Döllinger-Minewakan, a mnoho významných činovníků J. Roský-Agir, Mirek Dub, bývalý výchovný zpravodaj Středočeské oblasti. P. Jeschke-Derliš, V. Kolomý-Maják, činovníků současných i bývalých J. Lukšíček-Rys, F. Maňhal-Hrošík, J.Hrušková-Rychlonožka, K. Pospíšil-Rykitan, M. Jech-Ježek. Snad se někdo neurazí, že jsem jen nepřečetl jejich zápis nebo je nepoznal.

Jaký bude příští přechod?

Mnohokrát zaznělo, zda má vůbec význam takovou velkou akci konat, že by bylo dobré ponechat oddílům, kdy tam půjdou a zda tam vůbec půjdou. Odpovědí je každoroční účast na tomto nejlidnatějším skautském podniku. Bez ohledu na počasí, zpravidla sníh mráz, vítr. Dokonce i při stávce železničářů, kdy musely oddíly nalézt na poslední chvíli náhradní autobusovou dopravu, a kdy dovezli obětaví rodiče účastníky na výchozí místa vlastními vozy se zde sešlo pěkné množství zájemců, většinou těch nejmladších. Příští přechod bude již pětatřicátý. To už je pěkné a dost kulaté výročí, abychom uvazovali o nějakém slavnostnějším programu, o pohlédnutí zpět i do budoucnosti tohoto srazu na Kytínské louce v Brdech.

Něco faktů o vzniku a konání přechodů Brd

- V roce 1968 rozhodla PRJ že uspořádá druhou sobotu v únoru 1969 přechod brdského hřebenu. Akci připravil a organizoval br. Josef Jureček - Vlk s malou skupinkou činovníků.
- Podnik se vydařil, účast byla asi 1300, a tak bylo rozhodnuto ji v následujícím roce opakovat. Účast byla ohromující, „demonstrativně“ vysoká, cesty na Brdech byly plné vlajek a krojů. Junák chtěl dokázat, že tu ještě je, a že se jen tak nevzdá.

- Po zákazu Junáka se ujaly organizování přechodu turistické a tělovýchovné spolky do kterých se skautská mládež „přemístila“. A tak se jednou v roce mohli potkávat ti, co nemohli veřejně skautovat. V etapě přechodů (1971 až 1989) nebylo jediného roku, aby se přechod nekonal. I když měl přechod mnohem komornější průběh, bylo příjemné a povzbudivé po cestě potkávat lidi, se kterými jsi se ani neznal, ale kteří slyšeli a odpovídali s úsměvem na pozdrav „Nazdar“.

▪ V roce 1990 byl přechod obnoven PRJ opět jako skautský podnik. V prvních letech účastníci jezdili vlakem na společný start, vyslechli „projev“ předsedy PRJ a procházeli jednotnou trasou, na které byly připraveny úkoly ze skautské praxe, skautské historie a znalostí o Brdech. Nevýhodou bylo obtížné probíjení se přes místa úkolů. K našim znalostem o Brdech přispívaly, a ještě přispívají Knihy skautského spisovatele a kreslíře Jana Čáky - Bažanta.

▪ Postupně se program vyvíjel, přestěhování „atrakcí“ na Kytínskou louku do prostoru „Na Rovinách“ umožnilo oddílům volbu lehčích i těžších tras, rozložit příjezdy a odjezdy z několika míst, a tak nebýt závislí na stále méně ochotné dráze posilovat dopravu. Objevilo se mnoho zajímavých zkoušek. Vznikla loučka pro zábavu světlušek a vlčat, překážkové dráhy, lanové lávky, nahrávky ptactva nebo televizních znělek „poznejte je po hlase“. Bylo vyrobeno mnoho kvízů na cestu na místě i domů. Zajímavé bylo i fotografování účastníků za nejlepší masku ducha ochránce Brd, rytíře Fabiána. Ani na jednom přechodu nechyběla tradiční skautská disciplína, vyměňování pamětních lístků. Jednotlivci a družiny, oddíly i vyšší jednotky byly a jsou účastny na této velmi oblíbené činnosti.

▪ Největší zkouška oblíbenosti se stala v roce 1997, kdy do termínu zasáhla nejen silná chřipková epidemie, pětidenní stávka železničářů a naprosto nekompetentní dezoientační zpráva několika činníků, kteří v podvečer přechodu akci zrušili. Zmatku podlehli i pořadatelé jednoho obvodu. Na louce se přesto sešlo přes 600 účastníků kteří neuvěřili a vydali se autobusy, automobily rodičů a činníků do Řevnic a Mníšku a odtud pěšky. Měnili se pamětní lístky, proběhlo několik soutěží, probíhali zápisy u účasti. Zaslouhou obyvatel jedné chaty a obětavostí několika výchovných zpravodajů a vůdců byl k dispozici i teplý čaj. To potvrdilo, že není vhodné rušit tuto akci jako přežitou. Připochoďovala pražská devítka, s vlajkou. Přišel i nestor a propagátor přechodů br. Prášek - Kruťas. Kdo přišel, nelitoval.

▪ Oddíly, kterým nevyhovuje lidské hemžení ve vyhlášeném termínu, navštěvují Brdy v jiných únorových víkendech.

▪ Pozornost vyvolávají odvážní otužilci a „otužilkyne“ z řad RS, přicházející v kraťasech.

▪ Přechod probíhá, za každého počasí. Byl v krutých mrazech ke 20°C, na ledu, ve vysokém sněhu, ve vánici, v dešti, ale také v krásném slunečném počasí. Vítězili a vždy měli ze svého výkonu radost účastníci.

Sepsáno podle článků Skautingu, Skaut - Junák, Činu a osobního archivu br. Práška - Kruťase a bývalého výchovného zpravodaje a organizátora přechodů Jiřího Žáčka - Goge.

Jan Čáka Hřebený

Vyzkoušejme si své znalosti o Brdech

p.č.	Otázka	a	b	c
		d	e	f
1.	Autor Junácké symboliky napsal taky knihu TOULÁNÍ PO BRDECH. Znáš jeho jméno?			
2.	Jak se jmenuje pohádkový duch brdských Hřebenů?	Brtník	Fabián	Plešivec
3.	Znáš jiný název pro Krakonoše ?	Rokytník	Pan Johanes	Rýbrcoul
4.	Kdo je duchem Orlických hor?	Železník	Rataj	Rampušák
5.	Vrch Kopanina byl nazván CUKRÁK. Proč asi?	tvář homole	pěstování cukru	cukrovar Zbraslav
6.	Jak je vysoký televizní vysílač Cukrák bez a s anténou?	150+40	180+40	200+30
7.	Kde jsou na Brdech cvičné horolezecké skály?	Černolické	Baba	Babka
8.	Který(á) spisovatel(ka) je pochován(a) v Mníšku?	F. Háj	M. Černá	J. Mařák
9.	Co je Skalka a jaké tam bylo výtvarné dílo? Znáš jeho autora?	klášter s pustevnou	kaple, poutní místo	Boží muka
10.	Ve mníšeckém kostele sv. Václava je sousoší PIETA. Z které je sochařské dílny?	Brokoffa	místní dílo	Brandla
11.	Kolik nárožních věží má mníšecký zámek?	2	3	4
12.	Znáš hlavní brdské horniny ?	břidlice	křemenec	živec
		vápenec	pískovec	slepenec
13.	První výlety klubu českých turistů (KČT) směřovaly na Brdy. Víš, kdy to bylo?	1888	1899	1903
14.	Mezi první značené stezky KČT patřily trasy Řevnice - Skalka a Zbraslav - Kazín - Mokropsy. V kterém roce?	1880	1889	1899
15.	Cílem prvních skautských výletů před 90 léty bylo Jezírko. Kde se nachází?	na červené Hřebený	na žluté Nad Halouny	na modré Kytín Červený kříž
16.	Blízko Jezírka je pomníček. Připomíná smutnou událost, jakou ?	padlý partyzán 1945	uštknutí hadem 1935	zastřelený hajný 1918
17.	Kdy byla postavena železniční trať Praha - Beroun - Pízeň? Západní dráha.	1862	1872	1902
18.	Které řemeslo se provozovalo v brdských lesích a proč?	bednářství	košíkářství	uhlířství
19.	Přiřaďte vzácnějším horským květenám: a) dřípátka horská b) hořec tolitovitý c) věsenka nachová, některou z následujících barev (modrá, růžová, nachová).			
20.	Kdo založil zbraslavský klášter a která česká královna zde zemřela?	Přemysl Otakar II	Václav II.	Václav III
		Eliška Přemyslovna	Blanka z Valois	Anna Svídnická
21.	Jak se říkalo zemské stezce Prah - Mníšek - Dobříš?	solná	jantarová	zlatá
22.	Na Hvízdinci jsme s včaty kdysi viděli křovinovku (užovku) hladkou. S kterým živočichem se plete?	s užovkou podplamatou	s užovkou oobjkovou	se zmijí
23.	Co víš o Hvízdinci? Je to:	bulžňníková skála	výhled na Berounku	kopec 475 m n. m.
24.	V jakém slohu je stavěn dobříšský zámek, který rod zde sídlil a znovu sídlí?	novobarokní	barokní	renesanční
		Collaredo- Mansfeldové	pánům z Vrbna	pánům Netolickým
25.	Čím je pozoruhodný Plešivec?	vrch u Jinců 643m	sídlíšte z doby bronzové	rozhlednou